

De anonieme getuige: een vervolghverhaal

Prof. mr. C.P.M. Cleiren

Europees Hof voor de rechten van de Mens 26 maart 1996, nr. 54/1994/501/583 (Doorson tegen Nederland).

Het Hof overweegt dat artikel 6 EVRM niet expliciet vereist dat de belangen van getuigen in het algemeen en van slachtoffer/getuigen in het bijzonder in overweging worden genomen. De belangen van getuigen en slachtoffers bij leven, vrijheid en veiligheid worden — zo overweegt het Hof — in principe beschermd door andere bepalingen van het Verdrag, wat impliceert dat verdragspartijen hun strafprocedures zodanig moeten inrichten dat deze belangen niet ongerechtvaardigd in gevaar komen. Tegen deze achtergrond vereisen beginnelen van fair trial wèl dat in daarvoor in aanmerking komende gevallen de belangen van de verdediging worden afgewogen tegen die van getuigen of slachtoffers die worden opgeroepen om te getuigen. Waar aan de ene kant de behoefte bestaat aan een verklaring van de getuige en aan de andere kant de noodzaak hem te beschermen tegen mogelijke vergeldingsacties van de kant van de verdachte kan dit een relevante reden zijn om de getuige anonimiteit te garanderen.

Relevante feiten

In augustus 1987 besloot het OM actie te ondernemen tegen de overlast die werd veroorzaakt door de drugshandel in Amsterdam. De politie stelde fotosets samen van personen die ervan werden verdacht drugsdealers te zijn. In iedere set zat een foto van iemand die er met zekerheid niets mee te maken had. De foto's werden getoond aan ongeveer 150 verslaafden teneinde van hen verklaringen te verkrijgen. De verklaringen van hen die de foto van de beslist niet-betrokkene aanwezen werden beschouwd als onbetrouwbaar. Omdat de gebruikte methode overeenkwam met een opsporingsactie uit 1986 waarbij verslaafden na hun verklaringen waren bedreigd, bleken de meesten van hen nu alleen bereid om anoniem een verklaring af te leggen. Nadat de politie in september 1987 informatie ontving dat Doorson zou zijn betrokken in drugs-

voegd. Een aantal verslaafden verklaarde hem te herkennen en dat hij drugs verkocht. Zes van hen wilden alleen anoniem een verklaring afleggen; twee anderen verklaarden op naam. Op 12 april 1988 werd Doorson gearresteerd en in voorlopige hechtenis geplaatst. Hij herkent zichzelf op de foto die de politie van hem heeft.

In verband met de waardering van de door het Hof gegeven overwegingen worden in het navolgende een deel van de op deze feiten volgende procedurele gebeurtenissen uitvoerig gememoreerd. De bespreking wordt beperkt tot de kwestie van betrouwbaarheid en toelaatbaarheid van anonieme getuigenverklaringen.

Gerechtigd vooronderzoek

Op verzoek van de raadsman van Doorson geeft de rechter-commissaris (RC) bevel aan de politie om alle getuigen die tegen zijn cliënt hadden verklaard op 30 mei 1988 bij hem voor te brengen. De raadsman wordt geïnformeerd en uitgenodigd bij het horen door de RC aanwezig te zijn. Op de aangegeven datum en het aangegeven tijdstip zijn RC en raadsman aanwezig, maar de getuigen verschijnen niet. De raadsman vertrekt na anderhalf uur, naar zijn zeggen met medeweten van de RC en in afwachting van een nieuwe afspraak. De RC zou hem hebben beloofd dat — mochten ze die dag alsnog komen opdagen — hij hen niet zou horen, maar een nieuwe dag aanzeggen. De raadsman zou dan toch in de gelegenheid zijn bij het verhoor aanwezig te zijn. Later op die dag melden zich twee van de acht getuigen. Zij worden buiten aanwezigheid van de raadsman door de RC gehoord, met behoud van hun anonimiteit.

Onderzoek ter terechtzitting

De rechtbank wijst een verzoek van de verdediging om de zaak terug te wijzen naar de RC, teneinde de zes anonieme getuigen te laten horen, af. De twee met naam bekende getuigen worden opgeroepen om te worden gehoord op een nadere zitting van de rechtbank. Een tweede verzoek tot het oproepen van de anonieme getuigen door de verdediging wordt wederom afgewezen. Op de nadere terechtzitting verschijnt één van de twee

met naam bekende en opgeroepen getuigen niet (R); de ander trekt zijn eerdere verklaring in (N). Op 13 december 1988 wordt Doorson door de rechtbank veroordeeld wegens handel in drugs tot 15 maanden gevangenisstraf.

Behandeling in appel

De raadsman verzoekt bij brief op 6 november 1989 de PG tot het oproepen van de acht getuigen (twee met naam bekende en zes anonieme). Vanwege de bescherming van de anonimiteit van de getuigen wil de PG slechts overgaan tot het dagvaarden van de twee met naam bekende getuigen. Bij brief van 24 november 1989 verzoekt de raadsman aan de president van de strafkamer van het Hof om de zes anonieme getuigen te horen. Ter toelichting voegt hij eraan toe dat hij, noch zijn cliënt eerder in de gelegenheid zijn geweest deze getuigen te ondervragen. Hij refereert in dat verband naar de actuele uitspraak van het Europese Hof in de zaak Kostovski van 20 november 1989. Op de terechtzitting van het Hof op 30 november 1989 verschijnt geen van de getuigen. De raadsman verzoekt de zaak aan te houden om alsnog de getuigen te dagvaarden, dan wel de zaak naar de RC te verwijzen. Het Hof is van oordeel dat moet worden bezien of het echt noodzakelijk is dat de anoniem gehoorde getuigen hun anonimiteit zouden handhaven en kiest daarom voor die laatste optie. De RC wordt verzocht om, na de beslissing op de vraag naar de noodzaak van de anonimiteit, de getuigen te horen over de feiten.

De RC achtte voldoende argumenten aanwezig om de anonimiteit van de getuigen ten opzichte van de verdediging te handhaven. De een verklaarde eerder klappen te hebben opgelopen van een drugsdealer nadat hij met de politie had gesproken, de ander dat hem dreigend was voorgehouden dat hij niet met de politie moest spreken en dat Doorson agressief was. De RC zelf was wel bekend met de identiteit van de twee getuigen. Zij worden vervolgens door de RC gehoord in aanwezigheid van de raadsman, die ook in de gelegenheid werd gesteld vragen te stellen. Zij konden Doorson opnieuw identificeren en legden belastende verklaringen tegen hem af. De RC stuurt het dossier terug naar het Hof en geeft daarbij aan dat de overige vier anonieme getuigen om diverse redenen niet zijn gehoord. Wederom verzoekt de raadsman de PG tot oproeping van de zes anonieme getuigen welk verzoek wederom werd afgewezen. Ook bij het Hof heeft de raadsman geen succes. Het Hof is van oordeel

dat er voldoende reden is de anonimiteit van de twee bij de RC gehoorde getuigen te handhaven. Daarnaast achtte hij het nutteloos de vier andere anonieme getuigen op te roepen, nu zij niet konden worden gevonden. Ten opzichte van de twee wel met naam bekende getuigen (R en N) gelastte het Hof een bevel tot medebrenging. Op de zitting van 28 augustus 1990 verschijnt N en trekt zijn eerdere verklaring bij de politie wederom in. Hij zegt Doorson helemaal niet te kennen. R verschijnt, maar ontvlucht voor hij is gehoord. In vervolg daarop wordt de zaak wederom aangehouden tot 22 november 1990 met een nieuw bevel medebrenging R.

Ten aanzien van de anonieme getuigen lag de kwestie nog lastiger. Inmiddels had de Hoge Raad namelijk een uitspraak gedaan over het gebruik van anonieme getuigenverklaring na het Kostovski-arrest van het Europese Hof: HR 2 juli 1990, *NJ* 1990, 692. Deze uitspraak gaf het Hof aanleiding om aan de RC te vragen een oordeel te geven over de betrouwbaarheid van de twee anoniem afgelegde getuigenverklaringen. De RC verklaarde geen aanleiding te zien om de betrouwbaarheid van die verklaringen in twijfel te trekken.

Op de terechtzitting van 22 november verschijnt R niet. Het Hof acht opnieuw oproepen niet zinvol. Op 6 december 1990 wordt Doorson veroordeeld tot 15 maanden gevangenisstraf met aftrek. Als bewijsmiddelen werden gebruikt de verklaringen van de twee anonieme getuigen afgelegd voor de RC en de verklaringen van R en N zoals afgelegd ten overstaan van de politie. Het Hof geeft in zijn arrest aan dat de anonieme verklaringen met behoedzaamheid zijn gebruikt. Daarnaast werd als bewijsmiddel gebruikt het gegeven dat Doorsons' foto bij het fotosetje was gevoegd en dat Doorson zichzelf op de foto herkende.

De Hoge Raad

Doorsons cassatieberoep wordt verworpen. Volgens de Hoge Raad brengt de enkele omstandigheid dat de verdachte niet zelf, maar door tussenkomst van zijn raadsman aan een anonieme getuige vragen heeft kunnen stellen geen schending mee van artikel 6 EVRM. Gelet op de omstandigheid dat getuige R zelf was weggegaan op de zitting van 28 augustus 1990 en het gerechtshof opnieuw oproepen nutteloos oordeelde — welk oordeel niet onbegrijpelijk was — en mede in aanmerking genomen dat de gebruikte — bij de politie afgelegde — verklaring van R vol-

doende steun vond in andere bewijsmiddelen kon het Hof die verklaring voor het bewijs bezigen

De Europese Commissie

Doorson wendde zich tot de Europese Commissie Zijn klachten — onder meer schending van artikel 6 lid 1 en 3 (d) — werden deels ontvankelijk geacht Op 11 oktober 1994 oordeelt de Commissie dat artikel 6 EVRM niet is geschondden Wel maakt de Commissie de zaak aanhangig bij het Europese Hof

Het Europese Hof

Centrale kwestie in deze Doorson-zaak is 's Hofs beoordeling van de positie van de anonieme getuige Het Hof geeft een belangwekkende overweging over het bereik van artikel 6 EVRM in relatie tot de getuige en diens belangen

'70 It is true that Article 6 does not explicitly require the interests of witnesses in general, and those of victims called upon to testify in particular, to be taken into consideration However, their life, liberty or security of person may be at stake, as may interests coming generally within the ambit of Article 8 of the Convention Such interests of witnesses and victims are in principle protected by other, substantive provisions of the Convention, which imply that Contracting States should organise their criminal proceedings in such a way that those interests are not unjustifiably imperilled Against this background, principles of fair trial also require that in appropriate cases the interests of the defence are balanced against those of witnesses or victims called upon to testify'

Artikel 6 vereist dus niet expliciet dat de belangen van de getuigen in het algemeen en van slachtoffers die zijn opgeroepen te getuigen in het bijzonder in overweging worden genomen Maar de beginselen van fair trial brengen wel mee dat in daarvoor in aanmerking komende gevallen de belangen van de verdediging worden afgewogen tegen die van getuigen of slachtoffers die worden opgeroepen om te getuigen Waar aan de ene kant de behoefte bestaat aan een verklaring van de getuige en aan de andere kant de noodzaak hem te beschermen tegen mogelijke vergeldingsacties van de kant van de verdachte kan dit een relevante reden zijn om de getuige anonimiteit te garanderen

Hoewel in deze zaak geen van de beide anonieme getuigen ooit daadwerkelijk was bedreigd door de verdachte kan de beslissing om hen anoniem te horen volgens het Hof niet als onredelijk worden beschouwd

'71 Regard must be had to the fact, as established by the domestic courts and not contested by the applicant, that drug dealers frequently resorted to threats or actual violence against persons who gave evidence against them (see paragraph 28 above) Furthermore, the statements made by the witnesses concerned to the investigating judge show that one of them had apparently on a previous occasion suffered violence at the hands of a drug dealer against whom he had testified, while the other had been threatened (see paragraph 25 above)

In sum, there was sufficient reason for maintaining the anonymity of Y 15 and Y 16'

Maar, omdat het gebruik van anonieme getuigen de verdediging voor extra problemen stelt, moeten er in de procedure ten behoeve van de verdachte/verdediging voldoende waarborgen zijn ingebouwd om de daaruit voortvloeiende nadelen te compenseren Naar het oordeel van het Hof heeft zo'n compensatie in deze zaak — anders dan in de Kostovski-zaak — voldoende plaatsgehad Het Hof noemt in paragraaf 73 de volgende punten

- de anonieme getuigen zijn door de RC gehoord in aanwezigheid van de raadsman,
- de RC heeft — anders dan in de Kostovski-zaak — verslag gedaan van haar oordeel omtrent de betrouwbaarheid van de anonieme getuigenverklaringen,
- hoewel de raadsman niet op de hoogte was van de identiteit van de getuige, was de RC dat wel,
- de raadsman heeft — eveneens anders dan in de Kostovski-zaak — de gelegenheid gehad de anonieme getuigen welke vraag dan ook te stellen (met uitzondering van vragen die betreffen de identiteit prijs te geven),
- de anonieme getuigen hebben antwoord gegeven op de vragen van de raadsman

Het gebruik van anonieme getuigenverklaringen kan dus — als resultaat van een belangenafweging — toelaatbaar zijn Maar, het Hof laat niet na deze toelaatbaarheid te clausuleren

'76 Finally, it should be recalled that even when "counterbalancing" procedures are found to compensate sufficiently the handicaps under which the defence labours, a conviction should not be based either solely or to a decisive extent on anonymous statements That, however, is not the case here it is sufficiently clear that the national court did not base its finding of guilt solely or to a decisive extent on the evidence of Y 15 and Y 16 (see paragraph 34 above)

Furthermore, evidence obtained from witnesses under conditions in which the rights of the defence can

te procedure volgens de Commissie worden meegewogen het recht van het slachtoffer op respect voor haar privacy. In deze Doorson-zaak wordt de kring van belanghebbenden wier belangen moeten/mogen worden meegewogen om te voldoen aan artikel 6 EVRM uitgebreid van slachtoffer zedendelict/getuige tot de getuige in het algemeen.

De uitspraak brengt niet alleen een uitbreiding mee van de kring van belanghebbenden wier belangen mogen worden meegewogen. Zij biedt ook de mogelijkheid om bij de legitimering van het gebruik van anonieme getuigen de prioriteit te verleggen van een algemeen belang — waarheidsvinding in de strijd tegen de georganiseerde misdaad — naar een individueel belang, de bescherming van grond- en vrijheidsrechten van betrokken burgers. De Nederlandse rechtspraak en wetgeving inzake anonieme getuigen is in belangrijke mate gevormd rondom het argument van het algemeen belang: belang van het onderzoek, waarheidsvinding en bestrijding van georganiseerde misdaad. De bescherming die artikel 6 EVRM volgens het Hof mede impliceert voor getuigen en slachtoffer/getuigen kan in de toekomst wellicht leiden tot het maken van andere afwegingen.

2 De opening die het Europese Hof in de onderhavige uitspraak biedt om de belangen van de getuige mede in aanmerking te nemen is niet onbegrensd. Allereerst zal niet iedere getuige voor een dergelijke bescherming in aanmerking komen. In de Doorson-zaak wordt in ieder geval duidelijk dat het Hof de mogelijkheid van vergeldingsacties door de verdachte een aanvaardbaar criterium acht, zelfs al blijkt daarvan in concreto niet.

Ook aan de andere zijde is de opening die het Europese Hof creëert niet onbegrensd. Juist omdat daarbij ook de belangen van de verdachte en verdediging in geding zijn, moeten er voldoende procedurele waarborgen aanwezig zijn om de nadelen van de 'anonimiteit' voor de verdediging te compenseren. In de Doorson-zaak worden die waarborgen voldoende geacht, waarbij het Hof uitdrukkelijk stelt dat de Doorson-zaak op die punten afwijkt van de Kostovski-zaak.

De Nederlandse wetgever heeft naar aanleiding van de rechtspraak van het EHRM over de anonieme getuige — en met name naar aanleiding van de Kostovski-zaak — getracht een regeling

te creëren voor het gebruik van anonieme getuigenverklaringen die de toets aan artikel 6 EVRM kan doorstaan: de Wet Getuigenbescherming, 11 november 1993, *Stb.* 603, in werking getreden op 1 februari 1994 (voor de goede orde: de Doorson-zaak speelde vóór deze wetgeving tot stand kwam). In deze wet zijn op basis van een interpretatie van de rechtspraak van het Europese Hof (Windisch, Kostovski en Lüdi) waarborgen verwerkt ten behoeve van verdachte en verdediging in geval van gebruik van anonieme getuigen.

In de hier aan de orde zijnde Doorson-zaak acht het Hof de procedurele waarborgen die de nadelen van anonimiteit voor de verdediging moeten compenseren voldoende. Met deze — weliswaar casuïstisch bepaalde — 'zekerheid' van de Doorson-zaak in het achterhoofd is het niet gek de door Nederland gecreëerde wet Getuigenbescherming wederom tegen het licht te houden van de Europese rechtspraak. Doorstaat ons Wetboek van Strafvordering, met daarin de verwerking van de Wet Getuigenbescherming, de toets aan artikel 6 EVRM als we bij die toets de overwegingen van het Hof over de waarborgen in deze Doorson-zaak betrekken?

In het navolgende zal deze — voor de Nederlandse wetgeving uiterst interessante — vraag globaal worden bekeken. Daarbij past evenwel de waarschuwing dat de overwegingen van het Europese Hof altijd sterk zijn bepaald door de bijzondere omstandigheden van het voorgelegde geval, zodat daaraan niet zonder meer generale waarde mag worden toegekend. Daar komt bij dat de uiteindelijke conclusie dat artikel 6 EVRM in de Doorson-zaak niet was geschonden, is verbonden met het totale complex van aanwezige compenserende waarborgen. Aan toetsing van iedere genoemde waarborg op zichzelf kunnen derhalve niet zonder meer conclusies worden verbonden. De onderstaande toets sluit aan bij de hierboven ter sprake gebrachte waarborgen die in de Doorson-uitspraak ter compensatie van de nadelen voor de verdediging als voldoende werden aanvaard.

In de Doorson-zaak werd relevant geacht dat de RC op de hoogte was van de identiteit van de anonimy. Artikel 226c Sv (ingevoegd met de Wet Getuigenbescherming) spoort met deze waarborg. Dat artikel bepaalt dat, voorafgaande aan het verhoor van een bedreigde getuige, de RC zich op de hoogte stelt van diens identiteit en in het proces-verbaal vermeldt dit te hebben gedaan. Daarenboven acht het Europese Hof rele-

not be secured to the extent normally required by the Convention should be treated with extreme care. The Court is satisfied that this was done in the criminal proceedings leading to the applicant's conviction, as is reflected in the express declaration by the Court of Appeal that it had treated the statements of Y.15 and Y.16 "with the necessary caution and circumspection" (see paragraph 34 above).'

Vervolgens wijdt het Hof enkele overwegingen aan het gegeven dat als bewijsmiddelen waren gebruikt de verklaringen van getuige N en getuige R zoals deze waren afgelegd bij de politie. De verklaring van N was later ter terechtzitting — en dus onder ede — door hem ingetrokken. Het Hof stelt zich (in paragraaf 77 en 78) op het standpunt dat het aan de nationale rechter is om te beoordelen of de bewijsmiddelen geloofwaardig zijn. Niet in zijn algemeenheid kan worden gezegd dat men bij voorkeur zou moeten steunen op een onder ede afgelegde verklaring ter zitting.

Het Hof ziet ook geen bezwaar in het gebruik van de verklaring van getuige R bij de politie, nu de nationale rechter herhaalde pogingen in het werk heeft gesteld om hem op de terechtzitting een verklaring te komen laten afleggen (paragraaf 79).

Noch de beweerdde tekortkomingen op zichzelf, noch alle beweerdde tekortkomingen tezamen geven het Hof aanleiding tot de conclusie dat er geen fair proces heeft plaatsgevonden in de Doorson-zaak.

'83. None of the alleged shortcomings considered on their own lead the Court to conclude that the applicant did not receive a fair trial. Moreover, it cannot find, even if the alleged shortcomings are considered together, that the proceedings as a whole were unfair.

In arriving at this conclusion the Court has taken into account the fact that the domestic courts were entitled to consider the various items of evidence before them as corroborative of each other.

Accordingly, there has been no violation of Article 6 § 1 taken together with Article 6 § 3 (d) of the Convention.'

Noot

I Met deze uitspraak heeft het vervolgerverhaal van de anonieme getuige er weer een nieuwe aflevering bij. Andere afleveringen van het verhaal van de anonieme getuige vindt men in de zaak Kostovski (EHRM 20 november 1989, *NJ* 1990, 245, in Windisch (EHRM 27 september 1990, *NJ* 1993, 707 en in Lüdi (EHRM 15 juni

1992, *NJ* 1993, 711). In al deze drie gevallen werd schending van artikel 6 EVRM aangenomen omdat de verdediging niet de mogelijkheid had gehad de getuige(n) te ondervragen. De onbekendheid van de verdediging met de identiteit van de getuige vormt volgens het EHRM een te zware belemmering voor het ondervragingsrecht. In de Lüdi-zaak werd deze norm enigszins genuanceerd. Indien bekend is dat de anonieme getuige een politie-agent is, is minder snel sprake van een schending van artikel 6 EVRM.

Uit het gegeven dat in deze uitspraken schending van artikel 6 werd aangenomen kan evenwel niet worden afgeleid dat het gebruik van anonieme getuigenverklaringen in alle gevallen leidt tot schending van dat verdragsartikel. Evenmin kan men een verstrekkende tegenovergestelde conclusie trekken. Het Europese Hof heeft nimmer expliciet bepaald dat het gebruik van anonieme getuigenverklaringen toelaatbaar is. Of en onder welke omstandigheden anoniem getuigenbewijs volgens het Hof toelaatbaar is kan dus nog niet met zekerheid worden bepaald. De uitspraak in deze Doorson-zaak brengt de beantwoording van deze vragen weer dichterbij. De beginselen van een fair proces, aldus het Hof vereisen dat in daarvoor in aanmerking komende gevallen de belangen van de verdediging worden afgewogen tegen die van de getuigen of slachtoffers die worden opgeroepen een verklaring af te leggen. De bescherming door artikel 6 EVRM heeft dus een breder bereik dan de verdachte en de verdediging: ook de getuige kan bescherming ontnemen aan het Europees Verdrag. Dit is de meest belangwekkende overweging in deze Doorson-uitspraak. De overweging impliceert dat artikel 6 EVRM niet alleen niet uitsluit, maar wellicht zelfs meebrengt of vereist dat — onder omstandigheden — getuigenverklaringen anoniem worden toegelaten tot het bewijs.

De genoemde overweging sluit in zekere zin aan op een andere Straatsburgse uitspraak over een Nederlandse casus: de Baegen-zaak (ECRM 20 oktober 1994/EHRM 27 oktober 1995; 16696/90). In deze zaak bevestigt de Commissie allereerst de in de Poitrimol-zaak (EHRM 23 november 1993, *NJ* 1994, 393) uitgezette lijn, dat in een strafprocedure ook rekening moet worden gehouden met de belangen van het slachtoffer. Maar in de Baegen-zaak gaat het uitdrukkelijk om een slachtoffer van een ernstig zedendelict die tevens als getuige (dreigt) te worden opgeroepen. In dergelijke gevallen moeten voor de beoordeling of er sprake is geweest van een fai-

vant dat de RC gemotiveerd een oordeel heeft gegeven over de betrouwbaarheid van de anonieme getuige. Ook op dit punt spoort onze wetgeving met de overwegingen van het Hof. Uit artikel 226e j° 342 lid 2 (beiden eveneens ingevoegd bij de Wet Getuigenbescherming) j° 360 lid 1 Sv vloeit voort dat de RC is gehouden gemotiveerd te doen blijken omtrent de betrouwbaarheid van de anonieme getuige.

Op twee punten valt de toets niet naar volle tevredenheid uit. Eén belangrijke waarborg die in de Doorson-zaak wordt genoemd, wordt niet onder alle omstandigheden door ons Wetboek van Strafvordering gegarandeerd: de anonieme getuigen zijn door de RC gehoord in het bijzijn van de raadsman die ook vragen heeft kunnen stellen. Ons Wetboek van Strafvordering regelt in artikel 226d Sv (ingevoegd bij de Wet Getuigenbescherming) de mogelijkheid om in het belang van het onderzoek te bepalen dat de verdachte of diens raadsman, dan wel beiden niet tot het bijwonen van het verhoor van de anonieme getuigen worden toegelaten. Zij hebben dan krachtens artikel 226d lid 2 Sv (ingevoegd bij de Wet Getuigenbescherming) wel de mogelijkheid schriftelijke vragen te stellen. Het is niet ondenkbaar dat deze ontsnappingsclausule vanuit Europees verdragsrechtelijk perspectief in de toekomst zal blijken wat te ver te gaan. De anonimiteit hoeft in de lijn van de Doorson-uitspraak immers niet per definitie te worden gegarandeerd in verband met het belang van het onderzoek of de waarheidsvinding. Zij kan immers ook berusten op de belangen van de getuigen. Hoe dan ook, met de Doorson-zaak in het achterhoofd lijkt het aannemelijk te veronderstellen dat de ontsnappingsclausule van artikel 226d Sv niet of in ieder geval niet voldoende is toegesne-

den op de gevallen waarin anonimiteit wordt gegarandeerd op die 'nieuwe' grond.

In de Doorson-zaak vormde(n) de anonieme getuigenverklaring(en) niet het enige bewijs of in beslissende mate het bewijs. Met de Wet Getuigenbescherming werd in artikel 344a Sv verwerkt dat het bewijs niet uitsluitend kan worden aangenomen op grond van verklaringen van bedreigde getuigen of schriftelijke bescheiden houdende verklaringen van personen wier identiteit niet blijkt. Daarmee lijkt ten dele voldaan aan de in de Doorson-zaak genoemde waarborg dat de anonieme getuigenverklaringen niet het enige of in beslissende mate bewijs vormen. Een kleine, maar niet onbelangrijke, discrepantie kan liggen in het feit dat artikel 344a Sv niet uitsluit dat de anonieme verklaring in beslissende mate tot het bewijs bijdraagt.

Voor een volledige beoordeling van de houdbaarheid van de Nederlandse wetgeving in Straatsburg perspectief is het duidelijk nog te vroeg. Het vervolghet verhaal heeft de volledige ontknoping nog niet bereikt. De auteurs van dat vervolghet verhaal zijn reeds druk doende. Op 27 februari 1996 bracht de Europese Commissie rapport uit in de Nederlandse zaak van Mechelen (HR 9 juni 1992, *NJ* 1992, 772). In deze zaak staat eveneens de anonieme getuige in het Nederlandse strafproces centraal. De Commissie was in een 20-8 stemverhouding van oordeel dat artikel 6 EVRM niet was geschonden.

Voorlopig kan de conclusie worden getrokken dat de Nederlandse post-Kostovski rechtspraak, alsmede de Wet Getuigenbescherming (zoals verwerkt in het WvSv) de toets aan artikel 6 EVRM kan doorstaan. Het wachten is nu op de aflevering van het EHRM in deze zaak.